27/05/2022

Εορτή της Αγ. Υπομονής στην Παναγία Κεχαριτωμένη Σύμης και επιμνημόσυνη δέηση για τη Μικρασιατική Καταστροφή

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Σύμης, Τήλου, Χάλκης και Καστελλορίζου

Την ημέρα μνήμης της Αγίας Υπομονής (Κυριακή 29η Μαΐου), μητέρας του τελευταίου Αυτοκράτορα της Κωνσταντινούπολης, Κωνσταντίνου του Παλαιολόγου, και επέτειος της Άλωσης αυτής, καθώς και συμπλήρωσης εκατό ετών από την Μικρασιατική καταστροφή, ο Μητροπολίτης Σύμης, Τήλου, Χάλκης και Καστελορίζου κ. Χρυσόστομος θα προστεί του Όρθρου και της Θείας Λειτουργίας στον Ενοριακό Ιερό Ναό Παναγίας Κεχαριτωμένης Σύμης.

Στο τέλος θα τελεσθεί Επιμνημόσυνη Δέηση υπέρ αναπαύσεως πάντων των οικτρό θάνατο και πικρά δουλεία τελειωθέντων αδελφών Χριστιανών.

Στον Ιερό Ναό βρίσκονται αποτεθησαυρισμένες οι Ιερές Εικόνες της Παναγίας «Καμαριανής» και «Καραμακιανής», οι οποίες προερχόμεναι από τα απέναντι της Σύμης Μικρασιατικά παράλια, τις οποίες μετέφεραν για να διασωθούν από την καταστροφή οι Συμαίοι Επιστάτες των Ιερών αυτών Μονυδρίων.

Ακόμη, το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου θα πραγματοποιηθεί στο πλατύ του Ιερού Ναού, σε συνεργασία με τον Σύλλογο Συμαίων Ρόδου «ο Γλαύκος» το β΄ μέρος τιμής και μνήμης που θα περιλαμβάνει πολιτιστικές μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις από τις αλησμόνητες Πατρίδες.

Ακολουθεί ιστορική αναφορά του κ. Εμμανουήλ Αντώνογλου, στα δύο αυτά Ιερά Μονύδρια Παναγίας «Καμαριανής» και «Καραμακιανής», απογόνου του αειμνήστου Επιστάτου του Ι. Μονυδρίου Παναγίας «Καμαριανής» Μικράς Ασίας Πέτρου Κατσιμπρή, που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της Ιεράς Μητρόπολης Σύμης.

ΠΑΝΑΓΙΑ ΚΑΜΑΡΙΑΝΗ

«Ακριβώς απέναντι από τον Κούτσουμπα στον κόλπο της Μικράς Ασίας βρίσκεται το νησί Καμάρι. Ένας μικρός παράδεισος κατάφυτος από ελιές, κληματαριές και χαρουπιές, με το Μοναστήρι της Παναγιάς της Καμαριανής να δεσπόζει στην πλαγιά του λόφου. Το μοναστήρι με το περίτεχνο χαλικόστρωτο πλατύ και τις αιωνόβιες ελιές, τα τρία νεοκλασικά κελιά με τις κεραμοσκεπές, τους δυό ανεμόμυλους και το μικρό φιλόξενο λιμανάκι να περιμένει τους προσκυνητές…

Προσκυνητές από τη Σύμη, τη Σμύρνη, το Λιβίσι τα Μύρα της Λυκίας, την Καππαδοκία …ως και Μουσουλμάνους από τις γύρω περιοχές που γινόντουσαν ένα, ανήμερα της Μεγάλης γιορτής του Δεκπενταύγουστου.

Αν και το νησί ζούσε την καθημερινότητά του με τους εργάτες να φροντίζουν για το κάθε τι ώστε να πάει καλά η σοδειά της ελιάς και του τρύγου, όσον επλησίαζε το καλοκαίρι η οικογέννεια του Πέτρου Κατσιμπρή φρόντιζε για τη φιλοξενία των

εκατοντάδων προσκυνητών που κατέκλυζαν το νησί απ’ άκρη σ’ άκρη από τις πρώτες κιόλας ημέρες του Αυγούστου. Η γιαγιά το Μαριώ που ήταν ‘’μίμιστρο’’ στην καθαριότητα φρόντιζε να είναι όλα στην εντέλεια.

Από της Πεντηκοστής και ύστερα ξεκινούσαν τα χιλιάσματα των κελιών και του Μοναστηριού, τα βουρτσίσματα των σουφάδων και των ναουμάδων, τα γυαλίσματα των μπακιρένιων σκευών, τα γανώματα των μεγάλων κατζανιών, άλλα για τους καφέδους και άλλα για τα λοόντων λογιών φαγιά. «Τόσον γκόσμον έχουν α ταίσουν κι έμπρεπει α τους ναελάσουν». Για το ξιμάτζωμα του χαλικόστρωτου πλατιού με τις εξαιρετικές απεικονίσεις, χρόνια τώρα καταπιάνεται η τούρκα η Αισέ με τις κόρες της … Τάξιμο λέει τόχουν από μάνα σε κόρη… Σάμματι κι είναι οι μόνες που πιστεύγουν στη χάρη της; Εκατοντάδες είναι οι μουσουλμάνοι που έρχονται γονατιστοί στη Μεγαλόχαρη και μυριάδες τα κουρελλάκια – τάματα κρεμασμένα στις αιωνόβιες ελιές υπέρ ευόδωσης και υγείας αλλοθρήσκων.

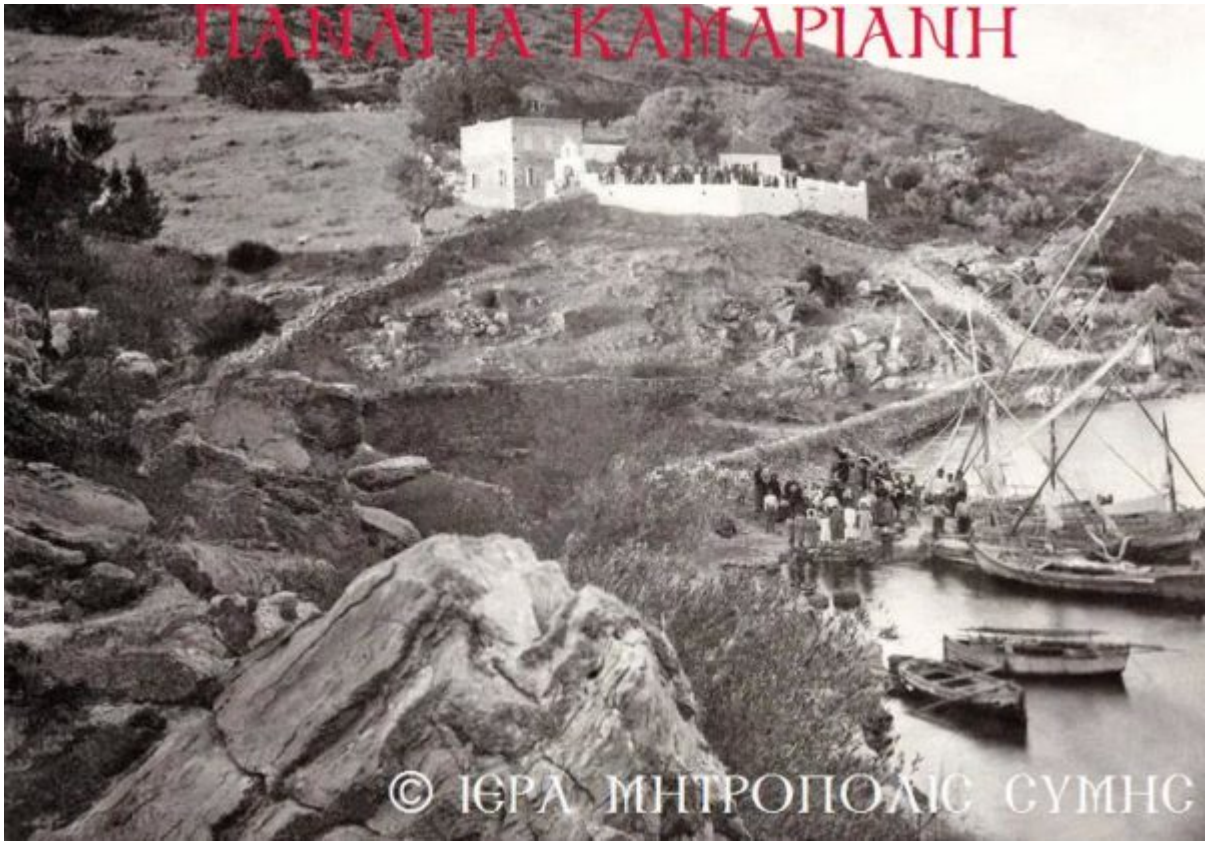

Δυό γυιούς και οκτώ κόρες είχαν ο Πέτρος και η Μαρία Κατσιμπρή, έμπορος από τη Σύμη, ιδιοκτήτης του νησιού Καμάρι και κτήτορας του Μοναστηριού. Το κάθε παιδί είχε το δικό του διακόνημα να επιτελέσει.

Η μεγάλη η κόρη το Δικισσάκι με την δευτερότοκη το Φωτενάκι φρόντιζαν σαν «οικοδέσποινες» για την φιλοξενία των προσκυνητών. Η Σουλτάνα με την Καμαριανή για τα φαγητά. Νηστίσιμα για τη νηστεία και μαγειρίτσα, γιαπράκια και

κατσικάκι με το κριθαράκι για ανήμερα της Γιορτής της Μεγαλόχαρης.

Ο Νικόλας αναλαμβάνει μέρος της μεταφοράς, με το καίκι τους την ‘’Καμαριανή’’, των προσκυνητών και από τη Σύμη και από τα παρακείμενα Μικρασιατικά Παράλια.

Η Ουρανία με τη Δέσποινα και την Ελένη δεν προφταίνουν να δίνουν κλινοσκεπάσματα στους πιστούς και με την βοήθεια του Αγάπιου φρόντιζαν τα του Μοναστηριού. Τέσσερις σειρές σημαιάκια πολύχρωμα στόλιζαν το μεγάλο πλατύ κι η Παναγιά φάνταζε από μακρυά πελώρια και επιβλητική σαν νυφούλα στολισμένη στη μέση του πελάου. Κι ο ήχος της καμπάνας, τάμα του Κωστή Νεαμονήτου από τη Χίο, άντρα της πρωτοκόρης του Πέτρου Κατσιμπρή διαλαλούσε το χαρμόσυνο γεγονός ίσα με τα βάθη της Ανατολής.

Ήταν τόσο γλυκός ο ήχος της καμπάνας που νόμιζες κι αντάμωνε με τους ψαλμούς των Αγγέλων με τα Χερουβείμ και τα Σεραφείμ. Τριάντα λίρες χρουσές και δυό αρμαθιές φλουριά, από την προίκα της γυναίκας του έριξε ο Νεαμονητός στο χυτήριο του γνωστού καμπανοποιού της Σύμης Αναστασιάδη για την μεγάλη καμπάνα. Για να φτάνει παντού ο ήχος της• παντού και να αφυπνίζει το θρησκευτικό μας συναίσθημα.

Δεν ήταν λίγες οι φορές που στον Μεγάλο Εσπερινό και ανήμερα της γιορτής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου συμμετείχαν και Ιερείς και πρωτοψάλτες, που ερχόντουσαν κυρίως από τη Σμύρνη και το Λεβίσι, δίνοντας ιδιαίτερη λαμπρότητα στον εορτασμό.

Πέτρο εφέντη και μαμά Μαρία φώναζαν τους Πέτρο Κατσιμπρή και την γυναίκα του οι κάτοικοι των γύρω περιοχών από το Καμάρι. Υπήρχαν στενοί δεσμοί αλληλοεκτίμησης και αγάπης που πήγαιναν από γενιά σε γενιά.

Άλλωστε δεν ήταν λίγοι αυτοί που είχε στη δούλεψη του ο Πέτρος Κατσιμπρής. ‘Αλλους για την καλλιέργεια της ελιάς και των αμπελιών, άλλους για την γονιμότητα της γης και άλλους για την εκτροφή των αμνοεριφίων, άλλους για τη φύλαξη του Μοναστηριού και του νησιού από επικίνδυνους επισκέπτες. Εκεί στο νησάκι εύρισκαν φιλοξενία και θαλπωρή κυρίως ψαράδες από τη Σύμη και έμποροι όταν αντάμωναν φουρτούνες στα ταξίδια τους.

Με το πρώτο χάραγμα της μέρας από την πρώτη του Αυγούστου χτυπούσε η καμπάνα για τον όρθρο και η γιαγιά το Μαριώ με στεντόρεια φωνή και ιδιαίτερη ευλάβεια έψελνε τον εξάψαλμο, βοηθώντας τον Ιερομόναχο που με την επιβλητική και ασκητική του μορφή δεν ξεχώριζε από τις εικόνες των Αγίων.

Και το δείλι με το φως των καντηλιών ξεκινούσε η Παράκληση στην Παναγία με το

‘’Απόστολοι εκ περάτων…’’ να φτάνει σε κάθε γωνιά του νησιού από τα στόματα όλων μικρών μεγάλων, Ρωμιών και Μικρασιατών, Χριστιανών και Μουσουλμάνων.

Όλοι μαζί αδελφωμένοι συνεργάζονταν για το Πάσχα του καλοκαιριού και κάθιζαν στο ίδιο τραπέζι Αγάπης που απλόχερα πρόσφερε το Μοναστήρι στους επισκέπτες του. Οι ευχές διαδεχόντουσαν η μία την άλλη τσουγκρίζοντας τα ποτήρια τους με κόκκινο μυρωδάτο κρασί με την υπόσχεση να ανταμώσουν ξανά του χρόνου. Και ακολούθει το γλέντι …

Δυό ορχήστρες έπαιρναν μέρος στη χάρη της. Μία από τη Σύμη με το βιολί, τη λύρα, το σαντούρι, τη τσαμπούνα και το λαούτο και μία από τη Σμύρνη για τους Μικρασιάτικους και τους Ευρωπαικούς χορούς. Φρόντιζαν γι’ αυτό οι δυό γιοί του Κατσιμπρή για να ικανοποιήσουν όλα τα γούστα και τις απαιτήσεις των πανηγυριωτών.

Τον χορό ξεκινούσε ο Πέτρος Κατσιμπρής πάντοτε με τον πολίτικο συρτό με την γυναίκα του το Μαριώ που είχε την τιμητική της και τον γυιό του τον Αγάπιο. Ακολουθούσε το ‘’πούσσαι’’ και το ‘’ναμμαι’’ με τις οκτώ κόρες του Κατσιμπρή να εναλλάσσονται στον χορό κάτω από το περήφανο βλέμμα του πατέρα των. Και το τσούρι έπεφτε βροχή προς τέρψη των μικρών παιδιών.

Ακολουθούσε ο χορός της Μουχούρτας με τον κάθε καβαλιέρο να πλειοδοτεί για να χορέψει την ντάμα του, υπέρ ενίσχυσης αναξιοπαθούντων. Ακολουθούσαν καρσιλαμάδες, ο χορός των μαχαιριών, σούστες, συρτά, ο κόνιαλλης και άλλοι πιο νεότεροι: Βαλς, τανγκό, μαντζούρκες… με τους χορευτές να επιδεικνύουν την χάρη τους και την λεβεντιά τους προκαλώντας αισθήματα θαυμασμού στους παρευρισκόμενους.

Και το γλέντι κρατούσε μέχρι το ξημέρωμα με γέλια, τραγούδια, και χορούς και το κρασί έρεε άφθονο από τις νταμιτζάνες του μοναστηριού. Και συνέχιζε το γλέντι μέχρι την ώρα τ’ αποχαιρετισμού… Με τον ήχο της καμπάνας να τους αποχαιρετά έναν έναν ξεχωριστά …

Και φτάνουμε στον μαύρο Σεπτέμβρη του 1922.
Η Σμύρνη καίγεται και μαζί της η καρδιά του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας και όχι μόνο. Στη Σύμη με ακατάλυτους δεσμούς οικονομικούς, κοινωνικούς, εμπορικούς και θρησκευτικούς επικρατεί αναστάτωση. Έχουν ήδη φτάσει οι πρώτοι πρόσφυγες από τη Σμύρνη, τη Σταδιά, το Λεβίσι τα Καράμακκα, την Μάκρη και η κατάσταση είναι δραματική. Είναι άνθρωποι που σκοτώθηκαν, είναι περιουσίες που χάθηκαν, φιλίες που ξεριζώθηκαν από τη μία στιγμή στην άλλη.

Όμως είναι και κάτι ακόμα.

Τα Ιερά και τα Όσια που δεν μ-πρέπει να πέσουν σε βέβηλα χέρια. Με κάθε μυστικότητα στις 30 του Σεπτέμβρη του 1922, απόντε μεσάνυχτα φεύγει από το Πέδι το ‘’Παναγία Καμαριανή’’ κάτω από το άγρυπνο μάτι των Ιταλών καταχτητών, δήθεν για τη Ρόδο για να κάνει σκωληκοειδίτιδα η μικρή Θεολογία. Είναι μέσα ο Πέτρος Κατσιμπρής, η γυναίκα του το Μαριώ, ο Αγάπιος με το Φωτενάκι και ο γαμπρός του ο Θοδωρής ο Μακρόπουλος, άντρας της κόρης του της Σουλτάνας και ο πάπα Γιώργης.

Με κάθε προφύλαξη φτάνουν στην Καμαριανή. Εκεί τους περιμένουν η Αισσέ η Τούρκα με τον άντρα της τον Μουσταφά και τρεις ακόμη από το χωριό Σουλειμανιγιέ κοντά στο νησάκι. Χρόνια στη δούλεψη του Πέτρου Κατσιμπρή και τον αισθάνονται σαν πατέρα τους.

Ο πάπα Γιώργης με τρεμάμενη φωνή αρχίζει να ψέλνει και οι παρευρισκόμενοι με γρήγορες κινήσεις αρχίζουν με ευλάβεια να ξηλώνουν εικονίσματα από το τέμπλο, τα ασημένια καντήλια, τα θυμιατά τα Ιερά σκεύη τον Εσταυρωμένο και τα οστά των Αγίων από την Αγία Τράπεζα.

Μοναδικός ακοίμητος φρουρός έμεινε ο Ιησούς Χριστός ο Υιός του Θεού εκεί στην Ιερά Πρόθεση για να θυμίζει στο διάβα των αιώνων τα όσα έζησε ο τόπος αυτός ο Ιερός. Τελευταία έμεινε η μεγάλη καμπάνα με το σήμαντρο.

Βουβές σκιές με το πολύτιμο φορτίο στους ώμους κατεβαίνουν προς το λιμανάκι… Μόνη της η Θεολογία έρχεται στο τέλος της πομπής με ένα κλωνάρι από την αιωνόβια ελιά. Καθ’ υπόδειξη του πατέρα της έμεινε τελευταία για να κρύψει σε σίγουρο μέρος τα κλειδιά του Μοναστηριού με τα χρυσά τάματα της Παναγίας. Κάποια στιγμή, κάποτε κάποιοι θα ξαναγυρίσουν και όλα θα είναι όπως πρώτα. Σιωπηλοί μπαίνουν στο καίκι για τον γυρισμό. Η γιαγιά το Μαριώ έχει στην αγκάλη της τον ανεκτίμητο θησαυρό, το Μεγάλο κειμήλιο της Χριστιανοσύνης, το εικόνισμα της Παναγίας.

Τα δάκρυα φεύγουν ασταμάτητα από τα μάτια τους και γίνονται ένα με την αλμύρα της θάλασσας. Αποχαιρετούν το νησάκι τους, τον τόπο τους… Από το νησί ακούγεται ένας λυγμός… Είναι το μοιρολόι της Αισέ προς την Παρθένο Μαρία: «Εν τη Γεννήσει την παρθενίαν εφύλαξας, εν τη Κοιμήσει τον κόσμον ου κατέλιπες Θεοτόκε…».

1) Τα εικονίσματα της Παναγίας της Καμαριανής πήγαν στην Παναγία την Χαριτωμένη και κάποια στον Αη Νικήτα στο Ξίσος.

2) Τα Ιερά σκεύη και το Ευαγγέλιο δόθηκαν στην Εκκλησία του Ευαγγελισμού.

3) Η μεγάλη καμπάνα στην εκκλησία του Αη Γιάννη.

4) Τα Κωνσταντινάτα της Παναγίας δόθηκαν από τη Φωτεινή Κάτσικα δευτερότοκη κόρη του Πέτρου Κατσιμπρή, διά μέσου της ανηψιάς της Καμαριανής Μακρή στην Παναγία την Χαριτωμένη για να μπούν μπροστά στο εικόνισμα της Παναγίας».

Πηγές: 1) Φωτεινή Κάτσικα – Κατσιμπρή, 2) Μαρία Αραπούδη, 3) Γιάννης Νεαμονητός, 4) Θεολογία Κατσιμπρή, 5) Σούλα Αντωνόγλου, 6) Καμαριανή Μακρή & 7) Αριστείδης Μακρόπουλος.

ΠΑΝΑΓΙΑ ΚΑΡΑΜΑΚΙΑΝΗ

Ανάλογη με την Ιστορία της Καμαριανής είναι της Παναγίας της Καραμακκιανής από τα Καράμακκα της Μικράς Ασίας.

Στη Χερσόνησο του Αλωπού, εκεί που βρίσκονται τα αρχαία Λώρυμα, υπήρχαν τα Καράμακκα, μετόχι των Συμιακών, χωριό με ανεπτυγμένη την γεωργία και την κτηνοτροφία. Προστάτιδα του χωριού ήταν η Παναγία η Καραμακκιανή! Ακριβώς πάνω στο λόφο του Αλωπού, βλέποντας την Σύμη, στο ύψος της Νανούς. Μετά την Μικρασιατική καταστροφή οι Καραμακκιώτες αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το χωριό τους και να εγκατασταθούν μόνιμα στη Σύμη.

Με πρωτοβουλία του Λευτέρη Χατζηπέτρου φρόντισαν να φέρουν στη Σύμη τα εικονίσματα του Μοναστηριού τα οποία τοποθέτησαν αρχικά στην Παναγία την Χαριτωμένη, στην Παναγιά τη Μεγάλη και στον Ιερό Ναό του Ιωάννη του Προδρόμου στον Γιαλό.

Ο Λευτέρης ο Χατζηπέτρος με τα παιδιά του: τον Νούφρη, τον Νικόλα, τον Σωτήρη, τον Γιάννη, την Καθολική, και την Άννα φρόντιζαν κάθε χρόνο να γιορτάζεται η Κοίμηση της Θεοτόκου στην Παναγία τη Χαριτωμένη όπως και η μνήμη της Αγίας Άννης το εικόνισμα της οποίας μεταφέρθηκε εκεί.

Την δεκαετία του 1960 ο Σωτήρης Χατζηπέτροςγυιός του Λευτέρη Χατζηπέτρου φρόντισε και μεταφέρθηκαν στην Παναγία την Χαριτωμένη όλα τα εικονίσματα της Παναγίας της Καραμακκιανής.

Πηγές: 1) Άννα Ελ. Χατζηπέτρου & 2) Άννα Σωτ. Χατζηπέτρου – Καραγιάννη

Φωτογραφίες ἀπό τό προσωπικό ἀρχεῖο τοῦ κ. Μιχαήλ Τσαβαρῆ.